

1119.

Na osnovu člana 126 stav 5 Zakona o elektronskim komunikacijama („Službeni list CG“, broj 40/13), a u vezi sa članom 6 Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti ("Službeni list CG", broj 53/11), Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije, donijelo je

PRAVILNIK O RADIO OPREMI I TELEKOMUNIKACIONOJ TERMINALNOJ OPREMI*

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se bitni tehnički zahtjevi i tehničke specifikacije interfejsa koje mora da ispunjava radio oprema i telekomunikaciona terminalna oprema (u daljem tekstu: RiTT oprema), način i postupci ocjenjivanja usaglašenosti RiTT opreme, uslovi koje mora da ispunjava tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti RiTT opreme i označavanje RiTT opreme.

Primjena

Član 2

Ovaj pravilnik primjenjuje se na svu RiTT opremu.

Ovaj pravilnik primjenjuje se i na medicinske uređaje i aktivne medicinske implantate koji za svoj rad upotrebljavaju radio talase, kao i na uređaje koji se, kao sastavni dijelovi ili posebni uređaji, ugrađuju u vozila, u skladu sa posebnim propisima.

Odredbe ovog pravilnika ne primjenjuju se na:

- 1) RiTT opremu koju upotrebljavaju radioamateri, osim radioamaterske opreme koja je dostupna na slobodnom tržištu,
- 2) radio i televizijske prijemnike namijenjene isključivo za prijem radio i televizijskih programa,
- 3) kablovske instalacije,
- 4) RiTT opremu namijenjenu pomorskim radio komunikacijama, koja ispunjava uslove utvrđene posebnim propisima,
- 5) RiTT opremu za civilne vazduhoplovne radio komunikacije, koja je namijenjena isključivo ugradnji u vazduhoplov,
- 6) RiTT opremu koja se upotrebljava isključivo za potrebe oružanih snaga Crne Gore, policije i bezbjedonosnih službi Crne Gore.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **radio oprema** je proizvod ili njegov odgovarajući dio koji omogućava komunikaciju emitovanjem i/ili prijemom radio talasa, uz upotrebu radiofrekvencijskog spektra namijenjenog zemaljskim ili svemirskim radio komunikacijama;
- 2) **radiofrekvencijski spektar** je dio elektromagnetnog spektra koji se odnosi na radio frekvencije konvencionalno smještene u opsegu od 9 kHz do 3000 GHz;

- 3) **klasa opreme** je klasa koja označava pojedine vrste uređaja koji se smatraju identičnim ili sličnim, kao i interfejsi za koje su ti uređaji projektovani, pri čemu uređaj može pripadati u više klasa opreme;
- 4) **interfejs** je priključna odnosno terminalna tačka mreže, odnosno fizička priključna tačka na kojoj korisnik pristupa javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži, i/ili radio interfejs koji određuje radio put između radio opreme, zajedno s njihovim tehničkim specifikacijama;
- 5) **štetna smetnja** je učinak neželjene energije koji ugrožava rad radionavigacione, radiolokacione ili druge radiokomunikacijske službe, ili na drugi način ozbiljno umanjuje kvalitet, ometa ili prekida radiokomunikacionu službu koja radi u skladu sa posebnim propisima, ili ometa pružanje elektronske komunikacione usluge;
- 6) **tehnička dokumentacija** je skup dokumenata koji opisuju uređaj i pruža podatke i objašnjenja o primjeni odgovarajućih bitnih zahtjeva utvrđenih ovim pravilnikom;
- 7) **telekomunikaciona terminalna oprema (TT oprema)** je proizvod ili njegov odgovarajući dio koji omogućava komunikaciju na način da se priključuje, direktno ili indirektno, bilo kojim putem na interfejs javnih elektronskih komunikacionih mreža, koje se u cijelosti ili djelimično upotrebljavaju za pružanje javnih elektronskih komunikacionih usluga;
- 8) **uređaj** je bilo koja oprema koja obuhvata radio opremu i/ili telekomunikacionu terminalnu opremu;
- 9) **harmonizovani standard** je evropski standard koji je usvojen na osnovu zahtjeva Evropske Komisije i čija je referentna oznaka objavljena u službenom listu Evropske Unije.

Bitni zahtjevi za RiTT opremu

Član 4

Bitni zahtjevi koje treba da ispunjava RiTT oprema su:

- 1) zahtjevi zaštite zdravlja i bezbjednosti korisnika i drugih lica, uključujući zahtjeve bezbjednosti utvrđene propisom za niskonaponsku opremu;
- 2) zaštitne zahtjeve elektromagnetne kompatibilnosti, u skladu sa propisom kojim se uređuje oblast elektromagnetske kompatibilnosti;
- 3) projektovanje i proizvodnja radio opreme na način koji obezbjeđuje efikasnu upotrebu radiofrekvencijskog spektra namijenjenog zemaljskim i svemirskim radio komunikacijama i satelitskim orbitama, kako bi se izbjegle štetne smetnje;
- 4) druge zahtjeve, kao što su: mogućnost umreženog rada s drugim uređajima i priključenja na odgovarajuće vrste interfejsa; zaštita elektronskih komunikacionih mreža od mogućih zloupotreba, ometanja rada ili neprihvatljivog umanjivanja kvaliteta usluge; zaštita ličnih podataka i privatnosti pretplatnika i korisnika usluga; sprječavanje zloupotreba i prevara; omogućavanje pristupa i upotrebe RiTT opreme hitnim službama i osobama s invaliditetom, u skladu s kodeksom dobre prakse.

Objavljivanje interfejsa

Član 5

Podaci o radio interfejsima moraju biti u saglasnosti sa propisom kojim se uređuje notifikacija tehničkih propisa, standarda, propisa o uslugama informatičkog društva i postupaka ocjene usaglašenosti.

Podaci iz stava 1 ovog člana, objavljuju se u „Službenom listu Crne Gore“.

Pretpostavka usaglašenosti

Član 6

Ako je uređaj izrađen po standardima kojima su prihvaćeni evropski harmonizovani standardi i čija je lista objavljena u »Službenom listu Crne Gore«, smatra se da ispunjava bitne zahtjeve iz člana 4 ovog pravilnika.

Postupak ocjenjivanja usaglašenosti proizvoda sa standardima iz stava 1 ovog člana, sprovodi proizvođač.

Ako u Crnoj Gori nijesu prihvaćeni i objavljeni crnogorski standardi koji se odnose na RiTT opremu, a koji pružaju pretpostavku o usaglašenosti s bitnim zahtjevima iz člana 4 ovog pravilnika, primjenjivaće se odgovarajući evropski ili međunarodni standardi.

II. ISPORUKA RiTT OPREME

Stavljanje RiTT opreme na tržište

Član 7

RiTT oprema može se slobodno stavljati na tržište u Crnoj Gori ako ispunjava bitne zahtjeve iz člana 4 ovog pravilnika i druge uslove utvrđene ovim pravilnikom i ako se pravilno instalira, održava i upotrebljava u skladu sa svojom namjenom.

RiTT oprema, koja ne ispunjava neki od bitnih zahtjeva iz člana 4 ovog pravilnika može biti javno izlagana i predstavljena u Crnoj Gori samo uz jasno i vidno istaknutu oznaku da upotreba takve RiTT opreme nije dopuštena u Crnoj Gori.

Lice koje stavlja RiTT opremu na tržište (proizvođač ili zastupnik) u Crnoj Gori, prilikom prodaje te opreme, korisniku izdaje uputstvo za upotrebu na crnogorskom jeziku, tehničke karakteristike te opreme, podatke o vrstama interfejsa na koja se ta oprema može priključiti, upozorenje o mogućim ograničenjima upotrebe radio opreme i/ili o potrebi pribavljanja propisane dozvole za upotrebu radiofrekvencijskog spektra i Deklaraciju o usaglašenosti s bitnim zahtjevima iz člana 4 ovog pravilnika, u skladu s Prilogom 6 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

RiTT oprema, koja se stavlja na tržište Crne Gore, mora da bude označena znakom CE, u skladu sa članom 11 ovog pravilnika.

Ako RiTT oprema radi u radiofrekvencijskom opsegu koji nije evropski harmonizovani radiofrekvencijski opseg za tu RiTT opremu, ili nije u skladu s Planom namjene radiofrekvencijskog spektra, isporučilac RiTT opreme na tržište Crne Gore o namjeri stavljanja na tržište takve RiTT opreme dostavlja pisano obavještenje Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: Agencija), najmanje 30 dana prije stavljanja te opreme na tržište.

Obavještenje iz stava 5 ovog člana sadrži podatke o tehničkim karakteristikama RiTT opreme (naročito radiofrekvencijski opseg, širinu kanala, vrstu modulacije i snagu zračenja) i identifikacionom broju tijela za ocjenjivanje usaglašenosti, koje je sprovedo postupak ocjenjivanja usaglašenosti u skladu sa Prilogom 3 ili Prilogom 4 koji čine sastavni dio ovog pravilnika, ako je to tijelo učestvovalo u postupku ocjenjivanja usaglašenosti.

Agencija će lice, koje je dostavilo obavještenje iz stava 5 ovog člana, u roku od 30 dana od dana prijema tog obavještenja, obavijestiti o mogućnosti stavljanja RiTT opreme na tržište Crne Gore.

Stavljanje RiTT opreme u upotrebu i pravo priključenja na mrežu

Član 8

RiTT oprema može se staviti u upotrebu u skladu sa svojom namjenom ako ispunjava:

- bitne zahtjeve iz člana 4 ovog pravilnika,
- druge uslove utvrđene ovim pravilnikom.

Operatori javnih elektronskih komunikacionih mreža ne mogu iz tehničkih razloga odbiti priključenje telekomunikacione terminalne opreme na odgovarajuće interfejsne ako ta oprema ispunjava bitne zahtjeve iz člana 4 ovog pravilnika.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, stavljanje u upotrebu RiTT opreme može se ograničiti ako RiTT oprema stvara štetne smetnje, predstavlja opasnost za zdravlje ljudi ili ne omogućava efikasnu upotrebu radiofrekvencijskog spektra.

Ako se utvrdi da RiTT oprema, koja ima propisanu Deklaraciju o usaglašenosti s bitnim zahtjevima iz člana 4 ovog pravilnika, ometa rad ili uzrokuje ozbiljna oštećenja elektronske komunikacione mreže, ili stvara štetne smetnje, operator elektronske komunikacione mreže može da zabrani priključenje takve RiTT opreme na svoju mrežu, da isključi već priključenu RiTT opremu ili da je povuče iz upotrebe.

III. OCJENJIVANJE I ZNAK USAGLAŠENOSTI RiTT OPREME

Postupci ocjenjivanja usaglašenosti RiTT opreme

Član 9

Za telekomunikacionu terminalnu opremu, koja za svoj rad ne upotrebljava radio talase, kao i za radio opremu koja radi samo kao prijemnik, ocjenjivanje usaglašenosti sprovodi se, prema izboru proizvođača opreme, na jedan od načina utvrđenih u Prilozima 1, 3, i 4 ovog pravilnika.

Za RiTT opremu, koja ne obuhvata opremu iz stava 1 ovog člana, a za koju je proizvođač opreme primijenio standarde iz člana 6 ovog pravilnika u postupku ocjenjivanja usaglašenosti opreme s bitnim zahtjevima iz člana 4 ovog pravilnika, ocjenjivanje usaglašenosti sprovodi se, prema izboru proizvođača opreme, na jedan od načina utvrđenih u Prilozima 2, 3, i 4 ovog pravilnika.

Za RiTT opremu, koja ne obuhvata opremu iz stava 1 ovog člana, a za koju proizvođač opreme nije primijenio standarde iz člana 6 ovog pravilnika, ili ih je primijenio djelimično u postupku ocjenjivanja usaglašenosti opreme s bitnim zahtjevima iz člana 4 ovog pravilnika, ocjenjivanje usaglašenosti sprovodi se, prema izboru proizvođača opreme, na jedan od načina utvrđenih u Prilozima 3 i 4 ovog pravilnika.

Dokumentacija u vezi s postupcima ocjenjivanja usaglašenosti RiTT opreme iz st. 1, 2 i 3 ovog člana mora biti na crnogorskom jeziku ili na jeziku koji je prihvatilo tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti.

Prema izboru proizvođača opreme usaglašenost uređaja sa bitnim zahtjevima iz člana 4 tač. 1 i 2 ovog pravilnika, može se dokazivati primjenom postupaka utvrđenih posebnim tehničkim propisima koji se primjenjuju na te uređaje, kao zamjena za postupke propisane ovim pravilnikom.

Tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti

Član 10

Tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti može obavljati poslove ocjenjivanja usaglašenosti RiTT opreme ako ispunjava uslove iz Priloga 5 ovog pravilnika i ako je imenovano u skladu sa zakonom.

CE znak

Član 11

Proizvođač ili njegov ovlašćeni zastupnik, uređaj koji ispunjava sve odgovarajuće bitne zahtjeve iz člana 4 ovog pravilnika, prije stavljanja na tržište označavaju znakom usaglašenosti "CE" u skladu sa propisom kojim se uređuje način i postupci ocjenjivanja usaglašenosti sa propisanim tehničkim zahtjevima.

Radio oprema mora da bude dodatno označena klasom opreme ako joj je takva klasa dodijeljena.

Oznaka klase opreme mora da sadrži i obavještenje korisnicima u slučaju da uređaj radi u radiofrekvencijskom opsegu čija upotreba nije usklađena na nivou Evropske unije.

Zaštitna klauzula

Član 12

Isporuka ili upotreba RiTT opreme koja je stavljena na tržište Crne Gore, koja ispunjava zahtjeve iz ovog pravilnika, na koju je stavljen znak usaglašenosti, koju prati sva propisana dokumentacija i koja se koristi u skladu sa predviđenom namjenom ili u uslovima koji se mogu razumno predvidjeti, može se ograničiti ili zabraniti u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti.

IV. PRELAZNA I ZAVRŠNE ODREDBE

Primjena

Član 13

Odredbe čl. 7 stav 4 i 11 stav 1 ovog pravilnika primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 14

Danom početka primjene ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o radio opremi i telekomunikacionoj terminalnoj opremi ("Službeni list CG", broj 32/12).

Prestanak primjene

Član 15

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje primjena Pravilnika o tehničkim normativima za održavanje antenskih stubova ("Službeni list SFRJ", broj 65/84), Pravilnika o tehničkim normativima za kablovske distribucione sisteme i zajedničke antenske sisteme ("Službeni list SFRJ", broj 66/87), Pravilnika o bližem sadržaju tehničkog uputstva kojim moraju biti snabdeveni uređaji iz oblasti radio-komunikacija, audio i video tehnike i uređaji koji se na njih priključuju ("Službeni list SFRJ", broj 28/89), Pravilnika o obaveznom atestiranju prijemnih antena za televizijske i zvučne radiofonske emisije u frekvencijskom opsegu od 30 MHz do 1000 MHz i o uslovima koje moraju ispunjavati preduzeća i druga pravna lica ovlašćena za atestiranje tih proizvoda ("Službeni list SFRJ", broj 30/91), Naredbe o obaveznom atestiranju kablovskog distribucionog i zajedničkog antenskog sistema ("Službeni list SFRJ", broj 37/87), i Naredbe o određivanju uređaja iz oblasti radio-komunikacija, audio i video-tehnike i uređaja koji se na njih priključuju koji se mogu stavljati u promet samo ako su snabdeveni garantnim listom i o najmanjem trajanju garantnog roka i roka obezbeđenog servisiranja za te uređaje ("Službeni list SFRJ", broj 28/89).

Stupanje na snagu

Član 16

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore" a primjenjivaće se od 1. januara 2015. godine.

Broj: 052-01-2587/1-14

Podgorica, 27. oktobra 2014. godine

Ministar

prof. dr **Vujica Lazović**, s.r.

---

* U ovaj pravilnik prenešena je Direktiva 1999/5/EC Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. marta 1999. o radio opremi i telekomunikacionoj terminalnoj opremi i uzajamnom priznavanju njihove usklađenosti (Celex 31999L0005).

Unutrašnja kontrola proizvodnje

1. Usaglašenost uređaja sa svim bitnim zahtjevima iz člana 4 ovog pravilnika potvrđuje se Deklaracijom o usaglašenosti koju izdaje proizvođač ili zastupnik i svaki uređaj se označava znakom usaglašenosti iz člana 11 ovog pravilnika.
2. Tehnička dokumentacija treba da omogući ocjenjivanje usaglašenosti RiTT opreme s bitnim zahtjevima iz člana 4 ovog pravilnika, i treba da obuhvati projektovanje, proizvodnju i rad uređaja, a posebno mora da sadrži sljedeće:
  - opšti opis uređaja;
  - idejni projekat, proizvodne nacрте i šeme komponenata i drugih sastavnih dijelova;
  - opise i objašnjenja potrebna za razumijevanje navedenih proizvodnih šema i nacрта za rad uređaja;
  - spisak harmonizovanih standarda koji su primijenjeni u potpunosti ili djelimično, kao i opise i objašnjenja rješenja kojima se ostvaruje ispunjavanje bitnih zahtjeva iz člana 4 ovog pravilnika u slučaju kada harmonizovani standardi ne postoje ili nijesu primijenjeni;
  - rezultate sprovedenih proračuna i drugih ispitivanja;
  - izvještaje o obavljenim ispitivanjima.
3. Tehnička dokumentacija iz tačke 2 ovog priloga se čuva u periodu od najmanje 10 godina od dana proizvodnje posljednjeg takvog uređaja.
4. U slučaju kada proizvođač nema sjedište u Crnoj Gori, a nema ni zastupnika u Crnoj Gori, Deklaraciju o usaglašenosti i tehničku dokumentaciju čuva isporučilac koji stavlja RiTT opremu na tržište Crne Gore.
5. Primjerak Deklaracije o usaglašenosti se čuva zajedno sa tehničkom dokumentacijom.
6. Proizvodni postupak obezbjeđuje usaglašenost proizvedenih uređaja s tehničkom dokumentacijom iz tačke 2 ovog priloga i sa uslovima propisanim Zakonom i ovim pravilnikom.

Unutrašnja kontrola proizvodnje i ispitivanje uređaja

1. Za svaku vrstu uređaja bitna radio ispitivanja sprovodi proizvođač samostalno, ili to ispitivanje u njegovo ime sprovodi prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti. Prijavljeno tijelo odlučuje koja bitna radio ispitivanja moraju da se sprovedu, osim u slučaju kada su ta radio ispitivanja utvrđena standardima iz člana 6 ovog pravilnika.
2. Proizvođač ili njegov zastupnik daju izjavu da su sprovedena sva bitna radio ispitivanja iz tačke 1 ovog priloga odnosno da radio oprema ispunjava bitne zahtjeve iz člana 4 ovog pravilnika, i da na radio opremu stavi identifikacioni broj Prijavljenog tijela za ocjenjivanje usaglašenosti.

Tehnička dokumentacija

1. Tehnička dokumentacija sastoji se od tehničke dokumentacije iz Priloga 1 tačka 2 ovog pravilnika i izjave o sprovedenim radio ispitivanjima iz Priloga 2 tačka 2 ovog pravilnika.
2. Proizvođač, njegov zastupnik ili lice odgovorno za stavljanje RiTT opreme na tržište Crne Gore podnose, zahtjev za ocjenjivanje usaglašenosti RiTT opreme jednom ili većem broju prijavljenih tijela za ocjenjivanje usaglašenosti, u kom slučaju svako prijavljeno tijelo obavještava o podnošenju zahtjeva drugim prijavljenim tijelima. Uz zahtjev za ocjenjivanje usaglašenosti prilaže se tehnička dokumentacija iz tačke 1 ovog priloga.
3. Ako prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti utvrdi da je usaglašenost RiTT opreme s bitnim zahtjevima iz člana 4 ovog pravilnika pravilno dokazana, izdaje pozitivno mišljenje podnosiocu zahtjeva. Ako prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti utvrdi da usaglašenost RiTT opreme s bitnim zahtjevima iz člana 4 ovog pravilnika nije dokazana, proizvođaču ili njegovom zastupniku, kao i drugim uključenim prijavljenim tijelima za ocjenjivanje usaglašenosti, u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva, dostavlja mišljenje da RiTT oprema ne ispunjava bitne zahtjeve iz člana 4 ovog pravilnika.

Potpuno osiguranje kvaliteta

1. Potpuno osiguranje kvaliteta je postupak u kojem proizvođač iz tačke 2 ovog priloga, osigurava i izjavljuje da određeni proizvod ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom. Proizvođač svaki proizvod označava u skladu s članom 11 ovog pravilnika izdaje Deklaraciju o usaglašenosti, koju prilaže uz svaki proizvod.
2. Proizvođač uspostavlja potvrđen sistem kvaliteta iz tačke 3 ovog priloga za projektovanje, proizvodnju i završni nadzor i ispitivanje proizvoda, i obezbjeđuje nadzor iz tačke 4 ovog priloga.
3. Sistem kvaliteta:
  - 3.1. Prijavljenom tijelu za ocjenjivanje usaglašenosti proizvođač podnosi zahtjev za ocjenjivanje sistema kvaliteta koji sadrž :
    - sve bitne podatke o određenom proizvodu i
    - dokumentaciju o sistemu kvaliteta.
  - 3.2 Sistem kvaliteta treba da osigura usaglašenost proizvoda sa uslovima propisanim ovim pravilnikom.

Svi elementi, zahtjevi i odredbe, koje proizvođač usvaja, treba da budu dokumentovani na uredan i sistematičan način, u obliku pisanih metodologija, postupaka i uputstava. Dokumentacija o sistemu kvaliteta treba da osigura opšte razumijevanje metodologija i postupaka kvaliteta, kao što su programi, planovi, priručnici i zapisi o kvalitetu, a posebno mora da sadrži odgovarajući opis:

    - ciljeva kvaliteta i organizacijskog sistema, odgovornosti i ovlašćenja proizvođača u projektovanju i kvalitetu proizvoda;
    - tehničkih specifikacija, uključujući harmonizovane standarde i tehničke propise, kao i odgovarajuće specifikacije ispitivanja koje će se primijeniti, kao i u slučaju kada se

harmonizovani standardi neće u potpunosti primijeniti, način na koji će se osigurati usaglašenost proizvoda s odgovarajućim bitnim zahtjevima iz člana 4 ovog pravilnika;

- nadzora projektovanja i tehnika provjere projektovanja, postupaka i sistemskih mjera koje će se primijeniti u projektovanju proizvoda u skladu s pripadajućom klasom opreme;
- odgovarajućih tehnika, postupaka i sistemskih mjera proizvodnje, upravljanja kvalitetom i osiguranja kvaliteta, koje će se primijeniti;
- pregleda i ispitivanja koja će se obaviti prije, za vrijeme i nakon proizvodnje, učestalosti njihovog sprovođenja, kao i rezultata ispitivanja obavljenih prije proizvodnje, gdje je to primjenljivo;
- načina na koji se utvrđuje da prostor i oprema za pregled i ispitivanje ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve za sprovođenje tih pregleda i ispitivanja;
- zapisa o kvalitetu, kao što su izvještaji o nadzoru, podaci o ispitivanju, podaci o umjeravanju, izvještaji o osposobljenosti osoblja;
- načina nadzora ostvarivanja traženog kvaliteta proizvoda i projektovanja i djelotvornosti sistema kvaliteta.

3.3. Prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti ocjenjuje sistem kvaliteta radi utvrđivanja da li su ispunjeni zahtjevi iz tačke 3.2 ovog priloga, pri čemu se smatra da sistemi kvaliteta, koji primjenjuju odgovarajući harmonizovani standard, ispunjavaju zahtjeve iz tačke 3.2 ovog priloga.

Prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti posebno treba da ocijeni da li sistem upravljanja kvalitetom osigurava usaglašenost proizvoda sa uslovima propisanim ovim pravilnikom u pogledu odgovarajuće dokumentacije iz tačke 3.1 i 3.2 ovog priloga, uključujući i rezultate ispitivanja koje je dostavio proizvođač.

Komisija za provjeru prijavljenog tijela za ocjenjivanje usaglašenosti treba da ima najmanje jednog člana sa iskustvom procjenitelja u odgovarajućoj proizvodnoj tehnologiji. Postupak ocjenjivanja obuhvata i procjeniteljev obilazak proizvodnih pogona proizvođača.

Prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti dostavlja proizvođaču obrazloženu odluku o sprovedenom postupku ocjene usaglašenosti koja sadrži i zaključke o sprovedenom pregledu.

3.4. Proizvođač preuzima odgovornost za ispunjavanje obaveza koje proizlaze iz potvrđenog sistema kvaliteta i dužan je da ga održava u odgovarajućem stanju.

Proizvođač ili njegov ovlašćeni zastupnik redovno izvještavaju prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti, koje je odobrilo sistem kvaliteta, o svakoj namjeravanoj promjeni u sistemu kvaliteta.

Prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti procjenjuje predložene promjene i utvrđuje da li promijenjeni sistem kvaliteta ispunjava i dalje zahtjeve iz tačke 3.2. ovog priloga, ili je potrebno ponoviti postupak ocjenjivanja, o čemu obavještava proizvođača na način utvrđen u tački 3.3 ovog priloga.

4. Stručni nadzor nad sistemom kvaliteta:

4.1. Svrha stručnog nadzora je da se utvrdi da li proizvođač ispunjava pravilno sve svoje dužnosti koje proizlaze iz odobrenog sistema kvaliteta.

4.2. Radi omogućavanja stručnog nadzora nad sistemom kvaliteta proizvođač prijavljenom tijelu za ocjenjivanje usaglašenosti omogućava pristup lokacijama za projektovanje, proizvodnju, nadzor, ispitivanje i skladištenje i pruža sve potrebne podatke i dokumentaciju, a naročito:

- dokumentaciju o sistemu kvaliteta;

- zapise o kvalitetu predviđene projektnim dijelom sistema kvaliteta, kao što su rezultati analiza, proračuna, ispitivanja, itd;
- zapise o kvalitetu predviđene proizvodnim dijelom sistema kvaliteta, kao što su izvještaji o nadzoru, podaci o ispitivanju, podaci o umjeravanju, izvještaji o osposobljenosti osoblja, itd.

4.3. Prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti vrši provjeru u primjerenim vremenskim intervalima kako bi se osiguralo da proizvođač održava i primjenjuje sistem kvaliteta, a izvještaj o obavljenoj provjeri treba da se dostavi proizvođaču.

4.4. Prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti može nenajavljeno obići proizvođača, i tokom obilaska po potrebi obaviti ispitivanja ili tražiti sprovođenje ispitivanja u svrhu provjere ispravnog djelovanja sistema kvaliteta. Izvještaj o obavljenom obilasku treba da se dostavi proizvođaču, kao i ispitni izvještaj, ako je obavljeno ispitivanje.

5. Proizvođač, u periodu od najmanje 10 godina od dana proizvodnje posljednjeg uređaja, čuva :

- dokumentaciju o sistemu kvaliteta iz tačke 3.1 ovog priloga;
- promjene u sistemu iz tačke 3.4 ovog priloga;
- odluke i izvještaje prijavljenog tijela za ocjenjivanje usaglašenosti iz tačke 3.4, tačke 4.3 i tačke 4.4 ovog priloga.

6. Prijavljena tijela za ocjenjivanje usaglašenosti međusobno razmjenjuju podatke u vezi s izdatim i povučenim potvrdama o sistemu kvaliteta, uključujući i podatke o proizvodima na koje se odnose te potvrde.

Osnovni uslovi koje mora da ispunjava prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti

Pored uslova, utvrđenih zakonom, prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti mora da ispunjava i sljedeće uslove:

1. Prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti, odgovorno lice i lica koja vrše ocjenjivanje usaglašenosti ne mogu biti projektanti, proizvođači, dobavljači ili ugrađivači RiTT opreme, operatori elektronskih komunikacionih mreža ili elektronskih komunikacionih usluga, ni zastupnici tih lica što ne isključuje mogućnost razmjene tehničkih podataka između proizvođača RiTT opreme i Prijavljenog tijela za ocjenjivanje usaglašenosti,
2. Prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti i odgovorno lice i lica koja vrše ocjenjivanje usaglašenosti su dužni da postupaju sa najvišim stepenom profesionalnog integriteta i tehničke sposobnosti, nezavisno od bilo koje vrste pritiska i uticaja, koji bi mogli uticati na donošenje odluka u vezi ocjenjivanja usaglašenosti uređaja, i to u odnosu na sva lica ili grupe lica koje su direktno ili indirektno vezani za ta ispitivanja.